

Paavalin Ensimmäinen kirje korinttilaisille 2

Kirjeen teema

1.Kor. 1:10-17

Tervetuloa kuuntelemaan Alusta alkaen –ohjelman uutta tuotantokautta. Tänään vuorossa on sen toinen jakso. Se käsittelee Paavalin Ensimmäistä korinttilaiskirjettä, sen ensimmäisen luvun jakeesta 10 jakeeseen 17. Siinä Paavali kertoo kirjeensä aiheen.

Kehotus olla yksimielisiä ja välttää skismaa

Mutta minä kehoitan teitä, veljet, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeen, että kaikki olisitte puheessa yksimieliset ettekä suvaitsisi riitaisuuksia keskuudessanne, vaan pysyisitte sovinnossa ja teillä olisi sama mieli ja sama ajatus (1. Kor. 1:10).

Hellenistisissä kirjeissä, jollainen Paavalin 1. kirje Korinttilaisille muodoltaan hyvin pitkälti on, oli tapana alkutervehdysten ja kiitosten jälkeen tuoda esiin kirjeen keskeisin teema. Tässä kirjeessä se on Korintin seurakunnassa vallitsevat riidat ja erimielisyydet. Ne huolettivat Paavalia. Riitojen lopettaminen oli syy, miksi Paavali heille kirjoitti.

Hän käyttää kirjeessään sanaa ”kehottaa” (*parakaloo*). Se on virallisessa diplomaattisessa kirjeenvaihdossa käytetty sana. Se ei varsinaisesti käske, vaan on tyyliään miedompi. Silti sanoma on sama: teidän olisi tehtävä näin. Eli lopetettava riitely ja jakaantuneisuus. Tätä oli vaatimassa Kristuksen lähettiläs, apostoli, häneltä saamallaan arvovallalla, ”meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeen”.

Mutta samalla tuossa on lempeä lievennys. Kirjeen saajia puhutellaan ”veljiksi ja sisariksi”. Suomennoksessa on vain ”veljet”, mutta kommentaarin mukaan se olisi parempi kääntää ”sisaret ja veljet”. Tarkoitus on painottaa sitä, että kirjeen kirjoittaja ja saajat ovat samaa perhettä, Jumalan lapsia.

”Että olisitte puheessa yksimieliset”. Alkukielessä se on *hina to auto legeete pantes*, ”Että te kaikki puhuisitte samaa”. Kristittyjen pitää olla uskonsa keskeisistä asioista samaa mieltä, puhua samaa opetusta. Silloin heillä on ”sama mieli ja sama ajatus”. Jos tätä ei noudateta, on seurauksena riita eli hajaannus eli *skisma*.

Nykyaikana Paavalin painotus saattaa tuntua oudolta. Ainakin meidän ev.lut. kirkossa nykyisin painotetaan, että me olemme ”moniääninen kansankirkko”. Eli painotus on melkein päinvastainen kuin Paavalilla, jonka mukaan kristittyjen on ”sanottava samaa” ja oltava ”samaa mieltä” ja meillä on oltava ”sama ajatus”.

On kuitenkin huomattava, että tuo ”moniäänisen kansankirkon” ajatus ei ole linjassa edes kirkkomme virallisen kannan kanssa. Sen mukaan:

”Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan. Kirkon todelliseen ykseyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta. Sen sijaan ei ole välttämätöntä, että perityt inhimilliset traditiot, jumalanpalvelusmenot tai seremoniat, jotka ovat ihmisten säätämiä, ovat kaikkialla samanlaiset. Paavali näet sanoo: ’Yksi usko, yksi kaste, yksi Jumala, joka on kaikkien Isä jne.’” (CA VII).

Minusta Paavali tarkoittaa jotain samaa. Uskon sisällöstä on vallittava yksimielisyys, mutta muuten voi olla erilaisia mielipiteitä. Tuskin Paavalikaan tarkoitti, että kaikista asioista oli oltava samaa mieltä. Mutta uskon keskeisestä sisällöstä oli ”puhuttava samaa”, muutoin ollaan *skisman* vallassa.

Hengellisiä puolueita seurakunnan sisällä?

Sillä Kloen perheväeltä olen saanut teistä kuulla, veljeni, että teillä on riitoja keskuudessanne. Tarkoitan sitä, että yksi teistä sanoo: "Minä olen Paavalin puolta", toinen: "Minä Apolloksen", joku taas: "Minä Keefaan", joku vielä: "Minä Kristuksen". Onko Kristus jaettu? Ei kaikeksi Paavali ole ristiinnaulittu teidän edestänne? Vai oletteko te kastetut Paavalin nimeen? (1. Kor. 1:11-13).

Tuossa mainittu Kloe oli joku vaikutusvaltainen kristitty, Paavalin ystävä tai tuttu, jonka kotona luultavasti kokoontui kotiseurakunta. Hänen väeltään Paavali oli kuullut Korintin kristittyjen sisäisistä erimielisyyksistä.

Ne olivat sen tyyppisiä, että osa seurakunnasta julistautui jonkin tietyn hengellisen opettajan tai julistajan kannattajiksi, jotain toista ryhmäkuntaa vastaan. Oli ”paavalilaisia”, ”apolloslaisia”, ”keefaslaisia” ja ”kristuslaisia”.

Ei ole varmaa, oliko tosiasiaassa olemassa tällaisia järjestäytyneitä ryhmäkuntia. Kommentaarini mukaan on luultavampaa, että kyseessä on Paavalin käyttämä retorinen keino, jolla hän halusi ilmaista sen, miten seurakuntalaiset kerääntyivät jonkun julistajan ympärille, tykkäämään erityisesti hänen tyylistään, mollaten muita. Viimeinen porukka: ”Minä olen Kristuksen puolta” on ehkä retorista liioittelua, joka sanoo, millaisesta hölmöilystä on kyse. ”Kristuksen puolueiset” olivat nostamassa itseään muoden yläpuolelle ja vihjaamassa, että Paavali, Apollos ja Keefas eivät olleet Kristuksen asialla, mutta he olivat. Muut olivat liikakiihkeitä liioittelijoita.

Keitä sitten olivat nuo mainitut Apollos ja Keefas? Apolloksesta on kerrottu Apostolien teoissa. Sen luvussa 18 kerrotaan, kuinka Paavalin työtoverit Priscilla ja Aquila opettivat hänelle kristinuskon perusjutut, minkä seurauksena hänestä tuli hyvä saarnaaja, joka ”oli suureksi avuksi uskoville” mm. juuri Korintissa. Kaikesta päätellen Paavalin ja Apolloksen välillä ei ollut erimielisyyksiä, vaikka jotkut Korinton seurakunnassa niin olettivat.

Keefas taas on apostoli Pietarin arameankielinen nimi. Molemmat sanat, sekä Keefa että Petra tarkoittavat kalliota. Jeesus itse oli antanut tuon lisänimen alunperin Simon –nimiselle opetuslapselleen, jonka hän asetti apostolikollegion ja ilmeisesti eräissä mielessä koko seurakunnan johtoon. Paavalin ja Pietarin välillä oli jossain vaiheessa erimielisyyttä, joka perustui siihen, miten tarkkaan pakanallaista syntyperää olevien krisittyjen tuli noudattaa Mooseksen lakia. Periaatteessa Paavali ja Pietari olivat kai asiasta lopulta suunnilleen samaa mieltä. Silti asia oli niin, että juutalaiskristityt samaistuivat enemmän Pietariin kuin Paavaliin, jota jotkut heistä pitivät lain suhteen liian lepsuna.

Oli miten oli, Paavali piti seurakuntalaisten jakaantumista eri saarnaajien kannattajiksi täysin älyttömänä ja hengellisesti turmiollisena. Kristittyjen tuli olla yhtä, koska heidän pelastajansa ja elämänsä lähde, Jeesus Kristus on yksi ja sama. Hän ei ole jakaantunut erilaisiin osiin tai lohkoihin, kuten ne, jotka sanovat olevansa ”Paavalin puolta enkä Keefaksen tai Apolloksen”.

Kristityn ei pidä identifioitua kenenkään kannattamansa saarnamiehen mukaan; ei Paavalin, Apolloksen eikä Pietarin. Sillä heidän elämänsä ei kumpua kenestäkään heistä. Paavalia ei ole ristiinnaulittu kenenkään puolesta eikä ketään ole kastettu hänen nimeensä, sen enempää kuin Pietarin tai Apolloksen nimeen.

Tämän perusteella näyttää täysin älyttömältä, että meidän kirkkomme nimenä on ”Suomen evankelis-luterilainen kirkko”. Ensinnäkin, kirkko on maailmanlaajuinen, eikä se voi olla rajoittunut tiettyyn maahan tai kansaan. Toiseksi, Luther ei voi olla kirkkomme perustus eikä identiteetin lähde. Hän ei itsekään halunnut, että seurakuntia nimettäisiin hänen mukaansa.

Emme nyt jaksa kuitenkaan lähteä tätä nimitystä vastustamaan. Olennaista on kuitenkin muistaa Paavalin opetus. Meidän identiteettimme ja olemisemme kristittyjä ei voi nousta Lutherista eikä siitä, että me olemme luterilaisia. Me olemme yhtä kaikkien kristittyjen kanssa, syystä että me kaikki saamme elämämme Kristukselta Jeesukselta, joka on kuollut ja ylösnoussut meidän puolestamme. Toki on niin, että Lutherilta voi oppia paljon hyödyllistä kristinuskosta ja hengellisestä elämästä. Mutta emme me silti ole Lutherin seuraajia.

Tätä taustaa vasten voi miettiä sitä, miten älytöntä ja harhaista on se, että kirkkomme on nykyisin sisäisesti jakaantunut ns. ”liberaaleihin” ja ”konservatiiveihin”. Tätä jakoa jopa pidetään luonnollisena ja hyvänä. Jotain väitettä tai asiaa voi perustella joissain yhteyksissä pelkästään sillä, että ”kuulun liberaaleihin” ja sen suunnan raamatuntulkinnan perusteella asia on näin. Tai sama pätee myös ”konservatiivisella” puolella. Ja sitten ovat ne, jotka eivät koe kuuluvansa kumpaankaan ryhmittymään, vaan ovat siinä välissä, olevinaan jonkinlaisia sillanrakentajia vahingollisten ääripäitten välillä. Ja pätevät sillä.

Väittäisin, että Paavali pitäisi kaikkia näitä ryhmittymiä haitallisen jakaantumisen eli skisman ilmentymänä, jonka motiivina on lihallinen pätemisen halu. Eli se, että saan omaa kilpeäni kiillotetuksi sillä, että en ole sellainen taulapää kuin nuo toiset.

Ehkä kaikkein älyttömintä on se, että tällaista skismaisuutta pidetään jotenkin hyvänä, ”moniäänisenä kansankirkkona”, jossa on seinät leveällä ja katto korkealla. Sellaiseen ajatukseen kuuluu usein sellainenkin oletus, että evankeliumin totuutta ei sanallisesti voi ilmaista. Siksi olennaista on keskustelu useiden eri kantojen välillä. Onpa kirkossamme oltu sitäkin mieltä, että tällaisessa eri mieltä olevien välisessä keskustelussa ”on läsnä se voima, jota Jumalaksi kutsutaan.” Paavali olisi tällaista kuullessaan ns. ”repinyt pelihousunsa”. Hän oli sitä mieltä, että kristinuskossa ei ole kyse eri mieltä olevien välisestä keskustelusta. Kyse on Kristukseen uskomisesta hänestä kertovan evankeliumin, kasteen ja ehtoollisen kautta. Ja siitä seuraavasta rakkaudesta. Siksi hän kirjoitti kirjeensä korinttilaisille, jossa kehotti heitä: ”To auto legeete”, puhukaa samaa. Älkää suinkaan olko ”moniääninen korinttolaiskirkko”, vaan ylistäkää Kristusta ja saarnatkaa hänestä yksimielisesti ja yksiäänisesti. Ja tehkää rakkauden tekoja.

Lähetetty evankelioimaan, ei niinkään kastamaan

Minä kiitän Jumalaa, etten ole kastanut teistä ketään muita kuin Krispuksen ja Gaiuksen, niin ettei kukaan saata sanoa, että te olette minun nimeeni kastetut. Kastoinhan tosin Stefanaankin perhekunnan; sitten en tiedä, olenko ketään muuta kastanut (1. Kor. 1:13-16).

Paavali kiittää tässä Jumalaa siitä, ettei ole kastanut kovinkaan montaa Korintin seurakunnan jäsentä. Syynä kiitokseen on se, että tämän johdosta vain harvat voisivat saamansa kasteen perusteella identifioitua Paavalin puoluelaisiksi.

On jotenkin söpöä, että Paavali joutuu pikkuisen toppuuttelemaan. Ensin hän sanoo, ettei ole kastanut muita kuin Krispus- ja Gaius- nimiset tyypit. Krispus on ehkä sama henkilö kuin Apostolien tekojen luvussa 18 jakeessa 8 mainittu synagoogan esimies, siis juutalainen. Gaius taas on nimensä perusteella roomalainen, Roomasta Korintin siirtokuntaan muuttanut. Mutta heidät mainittuaan Paavali muisti kastaneensa muitakin, Stefanaan perhekunnan. Ja sen jälkeenkin piti tehdä varaus: ”sitten en tiedä, olenko ketään muuta kastanut”. Varmaankin sen takia, ettei kukaan Paavalin unohtama korinttilainen kävisi huolehtimaan; ”Yhyy, enkö minä olekaan kastettu, vaikka tuo Paavali kyllä niin teki.”

Sillä Kristus ei lähettänyt minua kastamaan, vaan evankeliumia julistamaan — ei puheen viisaudella, ettei Kristuksen risti menisi mitättömäksi (1. Kor. 1:18).

Paavalin päätehtävä, jota tekemään Kristus oli hänet lähettänyt, oli evankeliumin saarnaaminen. Alkutekstissä on verbi *euangelizesthai* eli suoraan käännettynä ”evankelioimaan”. Paavali piti toki kastettakin välttämättömän tärkeänä kristitylle, mutta antoi yleensä jonkun työtoverinsa tai muun seurakunnan johtajan hoitaa sen. Hän keskittyi evankelioimiseen.

Ja miten hän sen teki? *ouk en sophia logou*. Se on käännetty v. 38 kirkkoraamatussa sanatarkasti: ”Ei puheen viisaudella”. Se tarkoittaa, että Paavalin evankeliumin julistus ei

perustustunut siihen, että hän olisi vakuuttanut kuulijansa käyttämillään retorisilla taidoilla. Tai sitten se voi kai tarkoittaa muutakin viisaaseen puheeseen perustuvaa vakuuttamista, jotain sellaista, että Paavalin puhe olisi ollut filosofisesti niin syvällistä, että se sai aikaan sanoman uskomisen.

Ei, vaan evankeliumin voima herättää usko oli sen sisällössä. Ja se sisältö oli sanoma Jeesuksen rististä, jolla hän on kärsinyt kuollut ja sen kautta sovittanut ihmiskunnan synnit. Se vakuutti ihmisiä, koska se toi heille sen mistä se puhui: Jumalan armon.

Tämä liittyy kirjeen pääteemaan seuraavalla tavalla: kristinuskon sanoma ei perustu sitä opettavan ihmisen omaan fiksuuteen tai pätevyyteen, vaan Jeesuksen ristiin ja sen voimaan. Siksi on aivan älytöntä asettua jonkun saarnamiehen tai –naisen kannattajaksi toisia kristittyjä vastaan. Eihän heidän toimintansa hyvyys perustu heihin itseensä, vaan Jeesukseen. Ja koska hän, Ristiinnaulittu, on yksi, on ihan typerää jakaantua paavalilaisiin ja apolloslaisiin, vapaisiin suuntiin ja luterilaisiin, katolisiin ja ortodokseihin, liberaaleihin ja konservatiiveihin.

Seuraavassa jaksossa kuulemme, kuinka Paavali jatkaa tämän teemansa kehittelyä. Nimittäin sitä, kuinka kristinuskon oikea sisältö ei perustu kenenkään ihmisen omaan viisauteen, vaan Kristuksen ristissä olevaan voimaan.

Pysykää kanavalla, ensi maanantaina samaan aikaan!